

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Komu můžete svěřit své peníze?

Trh s finančními produkty u nás nemá tak dlouhou historii, ani není tak rozmanitý jako v západních zemích, přesto je někdy velmi těžké vyznat se v jednotlivých nabídkách a nabízejících. Bohužel je i mnoho těch, kteří peníze svěřené finanční instituci již nikdy neviděli.

Společnosti, ve kterých zmizely peníze drobných klientů buď s penězi špatně hospodařily, nebo měly hned zpočátku záměr připravit důvěřivce o jejich úspory. Vždy je tedy nejdůležitější vědět, komu své peníze, ale třeba i osobní údaje, svěřujete. Jak rozeznat podvodníky od spolehlivých firem?

všude na světě funguje státní regulace nad [finančním trhem](#), jejímž prvním nástrojem, jak zajistit „hladké“ fungování trhu, je udělování licencí a povolení. Kromě toho regulátoři (zákony, normy vydávané dozorovými orgány, apod.) stanovují pravidla pro provoz a fungování jednotlivých finančních institucí, jejichž splnění kontrolují na základě informační povinnosti.

Pro drobného střadatele či investora je tedy klíčové, zda má společnost, jejíž služby využívá, či hodlá využít, příslušné oprávnění k poskytování služby na finančním trhu. Jde jednak o to, že pokud firma má povolení či licenci od regulátora, vztahují se na ni i další povinnosti (informační povinnost, dodržování kapitálové přiměřenosti, účetní vykazování a evidence, nakládání s citlivými údaji, apod.), ale i o to, že na neregistrované subjekty se nevztahují systémy ochrany investorů a vkladatelů, které platí např. pro banky či záložny (pojištění vkladů), nebo obchodníky s cennými papíry (garanční fond obchodníků s cennými papíry).

Nejdříve v roce 2005 dojde u nás k postupnému slučování státního dozoru, takže do té doby jsou povolení a licence vydávány v rámci čtyř dozorových orgánů, které fungují pro jednotlivé součásti finančního trhu: Česká národní banka dohlíží nad bankami, Ministerstvo financí nad pojišťovnami a penzijními fondy, Úřad pro dohled nad družstevními záložnami dozoruje družstevní záložny (kampeličky) a Komise pro cenné papíry vykonává dozor nad kapitálovým trhem (obchodníci cennými papíry, investiční společnosti a investiční fondy, v relevantních oblastech banky a penzijní fondy).

Banky a obchodování s cizí měnou

Nejvíce úspor domácností je v České republice uloženo u bank na depozitech. Přijímat vklady od veřejnosti mohou pouze [banky](#) (až na výjimky definované v jiných zákonech, např. družstevní záložny), které musejí mít licenci od České národní banky. U nás mohou působit jak „domácí“ banky, tak pobočky zahraničních bank. Licence jednotlivých bank se liší v závislosti na tom, jaké další služby může banka vykonávat (devizové a směnářské operace, investiční služby, vydávání hypotečních zástavních listů,...).

Jak si vybrat ten pravý fond pro vás? Čtěte [ZDE](#).

Česká národní banka vydává rovněž tzv. devizové licence, které dovolují jejich držitelům provádět obchody s cizími měnami (devizovými hodnotami). Na rozdíl od bank je v oblasti devizových obchodů vidět množství „nebezpečných“ nabídek a subjektů podnikajících bez povolení. Nejmenší újmu může způsobit poskytování směnárenských služeb např. na stáncích v pohraničí. Rizikem jsou v tomto případě poplatky, které často nejsou přesně specifikovány a dochází zde k „okrádání“ zákazníků. Větším nebezpečím jsou nabídky, které lákají na vysoké zisky z devizových operací jež umožňuje pákový efekt, kdy investor hradí jen případné kurzové ztráty. Regulace, jinými slovy licencování a další dohled, zaručují alespoň technické a organizační předpoklady společností a kontrolu oprávněnosti nabízet a zprostředkovávat devizové obchody. Za poslední čtyři roky vedla ČNB přes 150 sankčních řízení, v nichž uložila pokuty přesahující 13 mil. Kč.

Seznam bankovních i devizových licencí lze nalézt např. na webové stránce [ČNB](#).

Kapitálový trh

Oblast kapitálového trhu si můžeme rozdělit na dvě části: **kolektivní investování** a poskytování investičních služeb. Největší rozmach v současnosti zažívají podílové fondy, do kterých se pomalu začínají přesouvat prostředky ze zatím nejvíce využívaných depozit. Služby v oblasti kolektivního investování mohou nabízet pouze investiční společnosti a investiční fondy. Oby dva tyto subjekty musí získat povolení Komise pro cenné papíry (KCP). Dále KCP schvaluje např. **statuty fondů**, dohlíží nad depozitáři nebo např. nad propagací investičních společností a fondů. Investiční fondy známé z kupónové privatizace budou vzhledem k povinnému otevírání fondů brzy minulostí, a tak je u nás nejrozšířenější investování prostřednictvím otevřených podílových fondů. Pro prodej a odkup podílových listů fondu potřebuje investiční společnost povolení KCP. V současnosti je u nás sedm desítek domácích fondů. Nicméně kromě toho je u nás možné nakoupit podílové listy či akcie zahraničních fondů.

Jak se vyhnout podvodu?
Neposílejte nikomu své peníze před tím, než i ověříte údaje o druhé straně: povolení příslušných orgánů, specifika produktu a smluvní ujednání.
Neposkytujte nikomu osobní údaje (adresa, finanční situace, čísla bankovních účtů) bez prověření druhé strany: povolení, rozsah podnikání, registrace na Úřadu pro ochranu osobních údajů
Při kontaktování přes telefon či mail požadujte údaje o nabízející osobě a jaký (jaké společnosti) produkt nabízí. Můžete potom zjistit, zda osoba, která vám službu nabízela může toto provádět. Zjistíte si i údaje a povolení o společnosti, která produkt přímo produkuje (nabízí).
Nebojte se obrátit na dohlízející orgány s žádostí o prozkoumání vašeho případu nebo se stížností.

Zahraniční fondy musejí získat v České republice povolení k nabízení a obchodování s cennými papíry. V současnosti je u nás registrováno více jak 700 zahraničních fondů. Podle stávající legislativy u nás nelze nabízet (či propagovat) neregistrované fondy. Seznamy fondů a investičních společností lze nalézt na stránce KCP.

Poskytování investičních služeb mohou kromě bank s příslušnou licencí nabízet pouze osoby s povolením od **Komise pro cenné papíry** – obchodníci s cennými papíry a osoby registrované na KCP (podle §45a zákona o cenných papírech), tzv. investiční zprostředkovatelé. Rozsah povolení se u jednotlivých obchodníků liší jak v možnostech nabízených služeb (hlavní a doplňkové investiční služby: od přijímání pokynů, obchodování na vlastní účet, správa aktiv; správa a uložení cenných papírů, poradenská činnost, poskytování úvěrů,...) ale i v rámci instrumentů, s nimiž mohou být služby nabízeny (akcie, dluhopisy, podílové listy, futures, opce,...). Kompletní rozsah povolení je

možné nalézt na stránce [KCP](#) u jednotlivých obchodníků. Povolení od KCP získá obchodník po splnění určitých organizačních technických, ale i personálních požadavků, navíc je pro různý rozsah povolení potřebný různý základní kapitál (od 2 mil. Kč do 27 mil. Kč). Od prvního října musejí obchodníci splňovat i limity pro [kapitálovou přiměřenost](#), které stanovila ve vyhlášce KCP.

Investice jen pro bohaté?

Jaké investiční možnosti přinese nový zákon.

Více [ZDE](#).

Nabízení obchodů bez povolení, např. různé inzeráty na internetu či v novinách jsou u nás stále běžnou praxí. Pro tyto společnosti neplatí ani povinnost jednat s odbornou péčí, upřednostňovat zájem zákazníka před svým, vést příslušné dokumenty (deník obchodníka,...), apod. Na rozdíl od případů zkrachovalých obchodníků (KTP Quantum, Private Investors) zde není ani žádná možnost náhrady z Garančního fondu. Proto se pokaždé vyplatí zkontrolovat před spoluprací s jakoukoli společností v oblasti kapitálových trhů, zda má povolení od KCP.

Na Komisi pro cenné papíry musejí být registrovaní i investiční zprostředkovatelé, kteří pouze přijímají a předávají pokyny od klientů jiným subjektům (obchodníkům s cennými papíry, investičním společnostem) a nikdy nesmějí přijít do styku s finančními prostředky klientů. Vždy se tedy vyplatí, pokud vám někdo nabízí nákup či prodej akcií či fondů, podívat se, zda má registraci. Jak již bylo řečeno, investiční zprostředkovatelé nesmějí přijít do styku s penězi klienta, takže jakýkoli náznak opačného jednání ze strany nabízejícího mluví jasně pro zvýšenou opatrnost. Platí zde pravidlo, že pokud vám někdo nabízí investici, musí být buď zaměstnancem obchodníka s cennými papíry, nebo musí být na KCP sám registrován.

Pojišťovny a penzijní fondy

Jak pojišťovny zhodnotí 100 000 Kč?

Spoření s pojišťovnou: sliby, chyby.

Více [ZDE](#).

V poslední době se o místo na slunci ucházejí i [pojišťovny](#) s oddíly pojišťovacích agentů a makléřů. Pojišťovnám uděluje povolení Ministerstvo financí, zde se však větší riziko skrývá u zmíněných agentů a makléřů. Pojišťovací agenti jsou zástupci pojišťovny a ověření jejich oprávnění je možné pouze u konkrétní pojišťovny. Naopak pojišťovací makléři, kteří by měli vybírat nejlepší produkt pro klienta mezi vícero pojišťovnami, jsou registrováni na Ministerstvu financí, na jejichž stránce si lze příslušnou registraci ověřit. Na rozdíl od registrace investičních zprostředkovatelů či makléřů (obchody s cennými papíry) však zatím nemusejí pojišťovací makléři splňovat žádné odborné požadavky. To by se však mělo změnit s novou zákonnou úpravou pojišťovnictví, u které v současnosti probíhá schvalovací řízení v Parlamentu.

Podobné to je u [penzijních fondů](#), povolení k činnosti jim vydává Ministerstvo financí a v historii penzijního připojištění jsme se mohli setkat s jediným upozorněním KCP na „nepravý“ kanadský penzijní fond. Zprostředkování smlouvy mezi penzijním fondem a klienty provádějí osoby, které nemusejí být registrováni u žádného regulátora. Ověření je tedy nutné provést opět u zastupující

instituce – penzijního fondu.

Družstevní záložny

Poslední oblastí jsou známé kampeličky. S nepravými kampeličkami jsme se mohli v minulosti již setkat, takže i když již nejsou družstevní záložny tolik rozšířené, vyplatí se před vkladem do nich ověřit si, zda mají povolení. To je možné u jejich dozorového orgánu – Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami.

Zkontrolovat, zda daný subjekt má či nemá licenci na poskytování služeb na finančním trhu není nijak složité. Stačí se podívat na stránky regulátorů či zavolat na jejich zelené linky. Proč byste tedy měli podstupovat několikanásobně větší riziko, že o své peníze přijdete? Vymáhání peněz od osob, které podnikají bez povolení je rovněž předem odsouzeno k obtížím a nezdaru. Na druhou stranu nutno dodat, že ani státní dozor není všemocný. Nelze dozorovat každého a každý den. Ale určitou zárukou, státní dozor a licencování zajišťuje (od pojištění a garančních fondů po nucenou správu ve společnostech).

Zdroj: www.fincentrum.cz